

Regelbunden tillsyn i den fristående grundskolan MBC skolan Älvsjö i Stockholms kommun

Beslut och rapport

Magelungens behandlingscenter AB
Bondegatan 35
116 21 Stockholm

2009-04-14
1 (4)
Dnr 44-2009:135

Genomförd regelbunden tillsyn i den fristående grundskolan MBC skolan Älvsjö i Stockholms kommun

Skolinspektionen har genomfört regelbunden tillsyn i den fristående grundskolan MBC skolan Älvsjö. Besök gjordes i skolan den 4–5 mars 2009.

Vid regelbunden tillsyn tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn och ungdomar att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Den regelbundna tillsynen av fristående skolor ska, förutom att granska hur väl utbildningen uppfyller statens krav, klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och vara berättigad till bidrag från elevernas hemkommuner.

Den regelbundna tillsynen behandlar tre områden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Tillsynen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolinspektionens webbplats ([www.Skolinspektionen.se/Regelbunden tillsyn](http://www.Skolinspektionen.se/Regelbunden_tillsyn)).

Av bilagd rapport framgår hur den regelbundna tillsynen genomförts samt de bedömningar som gjorts av Skolinspektionen.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

Senast den 14 augusti 2009 ska Magelungens behandlingscenter AB redovisa till Skolinspektionen, inspektionsavdelningen i Stockholm, vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.

Då ska också redovisas vilka åtgärder som vidtagits eller planeras för att höja kvaliteten inom angivna förbättringsområden. Skolinspektionen avser även att vid kommande tillsynstillfälle följa upp effekterna av den regelbundna tillsynen.

Skolinspektionens beslut med anledning av den regelbundna tillsynen

Bedömningarna av om verksamheten vid MBC skolan Älvsjö uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för en fristående skola.

Skolinspektionen bedömer att verksamheten i MBC skolan Älvsjö svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet. De elever som börjar i MBC skolan Älvsjö har ofta negativa skolerfarenheter och skolan finner det angeläget att skapa ett sammanhang som bidrar till en meningsfull och hanterbar skolgång för eleverna. Stor vikt läggs också vid att främja det sociala samspelet i gruppen. Eleverna känner sig trygga i skolan och vet att skolan uppmärksammar och vidtar åtgärder i den händelse kränkande behandling skulle förekomma. Skolans likabehandlingsplan motsvarar dock inte de krav som lagstadgats och den är inte känd av vare sig elever eller föräldrar.

Av de dokument som skolan delgivit Skolinspektionen framgår att huvudmannens grundskolor bedriver "anpassad studiegång" och har tillämpat det på så sätt att enbart ämnena svenska, engelska och matematik bedrivs för samtliga elever. Detta gäller även för MBC skolan Älvsjö. Såväl elever som föräldrar har dock efterfrågat undervisning i flera ämnen än dessa. Därmed ger skolan inte eleverna förutsättningar att nå målen i årskurs 9. Under vårterminen 2009 har huvudmannen tillsammans med skolans rektor inlett diskussioner om möjligheten att bedriva undervisning i flera ämnen.

Lärarna har inga uttalade rutiner och former för att fortlöpande följa upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i dessa ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Slutbetyg i svenska, engelska och matematik utfärdades vårterminen 2008. Betyg sätts i enlighet med förordningens krav då skolans lokala mål och betygskriterier, som i varierande utsträckning ligger till grund för betygssättningen, inte till fullo överensstämmer med dem som fastställts på nationell nivå. Skriftliga bedömningar ges inte i enlighet med författningarnas krav. Utöver detta motsvarar inte skolans betygskatalog förordningens krav.

Enligt skolan har samtliga elever behov av särskilda stödåtgärder. Åtgärdsprogram har dock inte upprättats för samtliga elever och elevernas "anpassade studiegång" finns inte dokumenterad i upprättade åtgärdsprogram eller i annat dokument. Skolans åtgärdsprogram måste utvecklas så att det tydligt framgår vilka elevers behov är och hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

MBC skolan Älvsjö har, tillsammans med huvudmannens övriga skolor, påbörjat ett utvecklingsarbete i syfte att öka kvaliteten i verksamheten. Detta kvalitetsarbete bör dock förbättras, varvid skolans årliga kvalitetsredovisning ska ingå som ett led i en systematisk uppföljning och utvärdering av verksamheten i förhållande till de nationella målen.

Skolinspektionen bedömer mot bakgrund av ovanstående att MBC skolan Älvsjö inte ger förutsättningar för att varje elev får kunskaper och färdigheter i samtliga ämnen som till art och nivå väsentligen motsvarar de nationella målen.

Brister som måste åtgärdas

Följande områden inom MBC skolan Älvsjö verksamhet visar sådana brister att de snarast måste åtgärdas.

- Eleverna ges inte förutsättningar att nå de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 9 (9 kap. 2 § skollagen).
- Skolan genomför inte någon systematisk uppföljning och utvärdering av vare sig enskilda elevers kunskapsutveckling och resultat eller av elevernas samlade kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 9 (9 kap. 2 § skollagen).
- De individuella utvecklingsplanerna motsvarar inte förordningens krav (1 a kap. 8 § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- Betyg sätts inte i enlighet med förordningens krav (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 8 § grundskoleförordningen).
- Skolans skriftliga bedömningar motsvarar inte förordningens krav (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 9 § grundskoleförordningen).
- Skolans betygs katalog motsvarar inte förordningens krav (1 a kap. 7 § förordningen om fristående skolor jämfört med 7 kap. 11 § grundskoleförordningen).
- Skolans åtgärdsprogram uppfyller inte författningarnas krav. Åtgärdsprogram upprättas inte för samtliga elever som bedöms vara i behov av särskilt stöd (1 a kap. 5 a § förordningen om fristående skolor).
- Skolans likabehandlingsplan och arbetet med planen uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. skollagen samt 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Skolans kvalitetsredovisning motsvarar inte förordningens krav (3, 3a och 5 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Skolinspektionen bedömer att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Skolan bör se över sina lokala konkretiseringar av de nationella kursplanerna så att de överensstämmer med de nationella utbildningsmålen.
- Rektorns och lärarnas kunskaper om de nationellt fastställda målen att sträva mot och dess funktion bör förbättras.

- Undervisningen bör i högre grad anpassas till varje elevs behov och förutsättningar.
- Skolans systematiska kvalitetsarbete bör förbättras.

På Skolinspektionens vägnar

Ann-Christin Hartman
Enhetschef

Eva Hederström
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också undervisningsråden Carin Wolf och Gunnel Eriksson deltagit.

Bilaga

Rapport

Kopia till

Stockholms kommun

Regelbunden tillsyn i den fristående grundskolan MBC skolan Älvsjö

Grundskola årskurs 7-9

Inledning

Skolinspektionen har granskat verksamheten i MBC skolan Älvsjö under vårterminen 2009 och besökt skolan den 4–5 mars 2009. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för den regelbundna tillsynen. Detta är Skolinspektionens första tillsyn av skolan sedan den startade sin verksamhet höstterminen 2007.

Tillsynen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats ([www.skolinspektionen.se/Regelbunden tillsyn](http://www.skolinspektionen.se/Regelbunden_tillsyn)).

Tillsynen av fristående grundskolor ska ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående grundskola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Huvudmannen har ansvar för att de brister som lyfts fram i rapporten åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolinspektionen vilket framgår av Skolinspektionens beslut. Skolinspektionen följer också upp effekterna av tillsynen vid nästkommande regelbundna tillsyn.

Denna skriftliga rapport har den 12 mars 2009 kompletterats med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolinspektionen, dels den information som samlats in under besöket. I skolan intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar samt skol-sköterskan¹ och företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte även lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen. Även annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

Huvudmannen för MBC skolan Älvsjö har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

¹ Skolsköterskan intervjuades i samband med tillsynsbesök på huvudmannens skola MBC skolan Södermalm den 18–19 februari 2009.

2 (18)

Skolinspektionen har i samband med tillsynen haft kontakt med Stockholms kommun angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Kommunen har ännu inte utnyttjat sin rätt till insyn i skolans verksamhet.

Beskrivning av skolan

Tabell 1: Antal elever på MBC skolan Älvsjö

Skolan	Antal elever
Grundskola	26

Källa: Skolans egna uppgifter i mars 2009

Skolverket godkände MBC skolan Farsta som en fristående grundskola för årskurserna 7-9 genom beslut (dnr 43-2005:921) den 5 oktober 2005. Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag samt får anordna provning och utfärda betyg för skolans egna elever enligt de bestämmelser som gäller för det offentliga skolväsendet. Därefter har skolan, efter anmälan till Skolverket den 30 juli 2007, ändrat namn till MBC skolan Älvsjö.

Skolverket avslog den 10 januari 2006 genom beslut (44-2005:923) ansökan från Magelungens Behandlingscenter AB om rätt till bidrag för MBC- skolan, en fristående gymnasieskola i Farsta i Stockholms kommun.

Skolans inriktning är allmän och vänder sig till elever i behov av särskilt stöd samt elever med neuropsykiatriska diagnoser.

Huvudman för skolan är Magelungens behandlingscenter AB med organisationsnummer 556489-1447.

Verksamheten vid MBC skolan Älvsjö startade läsåret 2007/08 och omfattar årskurserna 7-9. Skolan följer läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94 samt de nationella kursplanerna.

Skolan består av tre enheter. En enhet ligger i centrala Älvsjö medan de två övriga ligger i Stureby respektive Farsta. Behandling bedrivs i anslutning till varje skolenhet.

Skolan hade vid tillsynsbesöket 26 elever. Elva av dessa har sin skolgång vid skolenheten i Älvsjö, sju vid skolenheten i Stureby och åtta vid skolenheten i Farsta. Utöver dessa elever bedrivs undervisning för tio gymnasieelever som är antagna vid huvudmannens skola MBC skolan Söder med tillstånd att bedriva samhällsvetenskapligt program. Dessa elever är antagna till ett individuellt program.

Eleverna vid MBC Älvsjö är folkbokförda i kommuner i Stockholms län.

Bedömningar

Motiveringsrutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. I detta material används begreppet styrdokument som en samlande beteckning för relevanta författningar och allmänna råd.

1 Kunskaper

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans kunskapsresultat och arbetet för att ge eleverna möjlighet att nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger eleverna att nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Kommentar och bedömning:

De nationella kursplanerna anger mål som eleverna minst ska ha uppnått i slutet av det femte respektive nionde skolåret. I kursplanerna för ämnena matematik, svenska samt svenska som andraspråk anges från och med höstterminen 2008 de mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret. En fristående skola ska enligt skollagen ge kunskaper som till art och nivå väsentligen svarar mot dessa kunskaper.

Av de dokument som skolan delgivit Skolinspektionen framgår att huvudmannens grundskolor bedriver "anpassad studiegång" och har tillämpat det på så sätt att enbart ämnena svenska, engelska och matematik bedrivs för samtliga elever. Detta gäller även för MBC skolan Älvsjö och slutbetyg i dessa tre ämnen utfärdades vårterminen 2008. Det faktum att skolan bedriver tre ämnen beskrivs och bedöms i bedömningsområdet *Tillgång till likvärdig utbildning*.

Lärarna har inga uttalade rutiner och former för att fortlöpande följa upp elevernas kunskapsutveckling och resultat i dessa ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Detta beskrivs ytterligare och bedöms i bedömningsområdena *Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat* och *Bedömning och betygssättning*.

Enligt skolan har samtliga elever behov av särskilda stödåtgärder. Åtgärdsprogram har dock inte upprättats för samtliga elever och elevernas "anpassade studiegång" finns inte dokumenterad i upprättade åtgärdsprogram eller i annat dokument. Skolans åtgärdsprogram är så allmänt formulerade att det inte tydligt framgår vilka elevens behov är och hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärder ska följas upp och utvärderas. Detta beskrivs och bedöms i bedömningsområdet *Anpassning av verksamheten till elevernas behov*.

Relaterat till ovanstående bedömningsområden bedömer Skolinspektionen att MBC skolan Älvsjö inte ger förutsättningar för att varje elev får kunskaper och färdigheter i samtliga ämnen som till art och nivå väsentligen motsvarar de nationella målen.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat

Bedömningspunkter

1.2.1 Lärarna följer fortlöpande upp resultaten i alla ämnen i förhållande till styrdokumentens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
För varje ämne finns en nationell kursplan som anger de kunskaper som undervisningen ska sträva mot och de mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det femte och nionde skolåret. För ämnena svenska/svenska som andraspråk och matematik anges även de mål som eleverna ska ha uppnått i slutet av det tredje skolåret. Som framgår av föregående bedömningspunkt har elever i samtliga huvudmannens grundskolor en "anpassad studiegång", något som för samtliga elever innebär att de undervisas i ämnena svenska, engelska och matematik. För dessa tre ämnen har utarbetats lokala konkretiseringar av de nationella kursmålen och betygskriterierna. De lokala konkretiseringarna omfattar enbart årskurs 9 och har utarbetats gemensamt av lärare anställda vid huvudmannens samtliga skolor. Enligt rektorn och lärarna anställda vid MBC skolan Älvsjö har ingen granskning gjorts för att säkerställa att de lokala konkretiseringarna överensstämmer med de krav som fastställs i de nationella kursplanerna. Efter att ha tagit del av de lokala målen och kriterierna kan Skolinspektionen konstatera att varken de lokala målen eller betygskriterierna helt och fullt svarar mot de nationella kraven. I samtal med skolans lärare framkom att det är oklart huruvida det är dessa lokala konkretiseringar eller de nationella kursplanerna som är utgångspunkt för uppföljningar av enskilda elevers kunskapsutveckling. Det framkom i samtalet med lärarna att det ännu inte finns någon egentlig samsyn kring de lokala konkretiseringarnas funktion och roll vid uppföljning av elevernas kunskapsresultat. Lärarna uttryckte behov av en diskussion om uppföljning och bedömning av elevers kunskapsutveckling. Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att skolan inte genomför någon systematisk uppföljning och utvärdering av enskilda elevers kunskapsutveckling och resultat i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 9. Om skolan fortsatt har för avsikt att utgå från de lokala konkretiseringarna vid en sådan uppföljning bedömer Skolinspektionen att skolan bör se över dessa så att de överensstämmer med de nationella utbildningsmålen. Detta för att säkerställa att eleverna når kunskaper och färdigheter som motsvarar vad som kan förväntas av elever i grundskolan.

1.2.2 Lärarna genomför utvecklingssamtal om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.2.3 Lärarna upprättar en individuell utvecklingsplan i samband med utvecklingssamtalet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Från och med den 15 juli 2008 har fristående grundskolor och fristående sarskolor skyldighet att följa grundskoleförordningens bestämmelser om utvecklingssamtal. Vid samma tidpunkt har bestämmelserna i grundskoleförordningen ändrats på så sätt att den skriftliga individuella utvecklingsplan som ska upprättas inte enbart ska vara framåtsyftande. Den ska även innehålla skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne som eleven får undervisning i. Dessa skriftliga omdömen bör anpassas till elevernas ålder och förutsättningar. Det är rektorn som beslutar om den närmare utformningen. Planen får också innehålla annan information om elevens skolgång om rektorn beslutar detta.

Skolinspektionen tog vid tillsynsbesöket del av samtliga individuella utvecklingsplaner som upprättats höstterminen 2008. Utöver den sociala utvecklingen belyser dessa enbart ämnena svenska, engelska och matematik eftersom dessa ämnen ingår i elevernas "anpassade studiegång". De individuella utvecklingsplanerna innehåller inte några skriftliga omdömen om elevens kunskapsutveckling i varje ämne som eleven får undervisning i.

Skolinspektionen bedömer att skolans individuella utvecklingsplaner inte motsvarar ovan återgivna krav. Se Skolverkets Allmänna råd och kommentarer om den individuella utvecklingsplanen (SKOLFS 2006:10) som har reviderats med anledning av ändringen samt Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för arbete med åtgärdsprogram (2008:25).

Efter att ha tagit del av skolans upprättade åtgärdsprogram kan Skolinspektionen dessutom konstatera att dessa och skolans individuella utvecklingsplaner inte utmärks av den särskilnad dem emellan som författningarna fastställer. Detta bedöms i bedömningspunkt 1.5.3.

1.3 Bedömning och betygssättning

Bedömningspunkter

1.3.1 Lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.3.2 Vid bedömning och betygssättning utgår lärarna från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I grundskoleförordningen fastställs att när ett betyg sätts efter det att ett ämne eller ämnesblock har avslutats, ska betyget bestämmas med hjälp av de mål som eleverna enligt kursplanerna ska ha uppnått i grundskolan och de betygskriterier som har fastställts för ämnena och ämnesblocken. Betyget Godkänt ska motsvara de mål som eleverna enligt kursplanerna ska ha uppnått i ämnena i slutet av nionde skolåret. Som framgår av bedömningspunkt 1.2.1 har samtliga skolor tillsammans utformat lokala konkretiseringar av de nationella kursplanerna och betygskriterierna i ämnena svenska, engelska och matematik. Dessa motsvarar dock inte helt och fullt de nationellt fastställda kraven för varje ämne. Lärarna vid MBC skolan Älvsjö hade heller ingen uttalad och gemensam tanke om huruvida de lokala bearbetningarna eller de nationella målen och betygskriterierna varit grund för de betyg som utfärdats. Mot bakgrund av detta bedömer Skolinspektionen att MBC skolan Älvsjö inte kan säkerställa att betyg sätts i enlighet med förordningen.

1.3.3 Betyg sätts och utfärdas, skriftliga bedömningar ges och betygskatalog förs enligt författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I grundskoleförordningen fastställs att om en elev inte uppnår kursplanens mål i ett ämne i årskurs 9, ska en skriftlig bedömning om elevens kunskapsutveckling

i ämnet ges. Av bedömningarna kan också framgå de stödåtgärder som vidtagits.

MBC skolan Älvsjö har upprättat skriftliga omdömen² som Skolinspektionen tagit del av. I dessa anges respektive elevs frånvaro under årskurs 9 liksom studiemotivation. De skriftliga bedömningarna behandlar enbart ämnena svenska, engelska och matematik. Kortfattat anges att eleven inte uppnått betyget Godkänt i aktuellt ämne. Elevens kunskapsutveckling i ämnet eller ämnena är dock inte beskriven.

Skolinspektionen bedömer att skolans skriftliga bedömningar inte motsvarar förordningens krav. Detta måste åtgärdas. Skolinspektionen vill också göra skolan uppmärksam på att dokumentet fr.o.m. den 15 juli 2008 benämns skriftlig bedömning.

En elevs betyg ska enligt grundskoleförordningen antecknas i en betygs katalog. Beslut att inte sätta betyg i ett ämne eller ett ämnesblock ska också antecknas i betygs katalogen. Av anteckningen ska det framgå om betyget har satts innan eller efter det att ett ämne eller ämnesblock har avslutats. Dessa bestämmelser gäller även fristående grundskolor som har rätt att utfärda betyg.

Skolinspektionen har tagit del av skolans betygs katalog. Denna innehåller betygsbeteckningar samt två olika beteckningar i de fall då inte betyg satts. Det framgår inte vad som avses med dessa båda beteckningar och någon förklaring kunde inte heller ges vid Skolinspektionens besök i skolan.

Skolinspektionen bedömer att skolans betygs katalog inte motsvarar förordningens krav. För närmare information, se Skolverkets allmänna råd om sammanställning av uppgifter om slutbetyg för grundskolan (SKOLFS 2008:61).

1.4 Genomförande av utbildningen

Bedömningspunkter

1.4.1 Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

I såväl läroplanen som i de nationella kursplanerna fastställs ett antal mål att sträva mot. Dessa anger vilken inriktning undervisningen ska ha för att elever ska utveckla olika förmågor och vilka kunskapskvaliteter som är väsentliga i de olika ämnena. Mål att sträva mot ska styra undervisningen och prägla allt arbete i skolan och skolan måste därmed med dessa som underlag diskutera och ta ställning till hur verksamheten ska organiseras och bedrivas för att ge eleverna förutsättning att utveckla de kunskapskvaliteter som uttrycks i dessa mål. Av

² Skriftliga omdömen var t.o.m. 14 juli 2008 benämningen på aktuellt dokument.

8 (18)

läroplanens mål att sträva mot framgång bland annat att skolan ska sträva efter att varje elev lär sig lyssna, diskutera, argumentera och använda sina kunskaper som redskap för att formulera och pröva antaganden och lösa problem, samt att reflektera över erfarenheter och kritiskt granska och värdera påståenden och förhållanden.

I intervjuer med rektorn och lärarrepresentanterna framkom att det inte finns någon gemensam uppfattning om de nationella målen att sträva mot och deras innebörd och betydelse för skolans arbete.

Skolinspektionen bedömer att rektorns och lärarnas kunskaper om de nationellt fastställda målen att sträva mot och dess funktion bör förbättras.

1.4.2 Eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.3 Eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.4 De som arbetar i skolan samverkar inom och mellan verksamheterna för att göra skolan till en god miljö för elevernas utveckling och lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.5 Undervisningen är allsidig och saklig.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.4.6 Undervisningen i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund för fortsatt skolgång.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
Ej relevant	Ej relevant

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Bedömningspunkter

1.5.1 Skolans undervisning anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Läroplanens och kursplanernas mål samt de enskilda elevernas behov och förutsättningar ska ligga till grund för hur skolan utformar undervisningen. Skolans undervisning ska enligt läroplanen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. I samtal med elever och föräldrar uttrycktes önskemål om undervisning i flera ämnen än svenska, engelska och matematik som inbegrips i den "anpassade studiegång" som tillämpas för samtliga elever. Önskemålen har framförts till skolans rektor som enligt elever och föräldrar hänvisat till att anställda lärare inte besitter den kompetens som krävs för aktuella önskemål. Skolans rektor bekräftade vid tillsynsbesöket förhållandet, men uppgav samtidigt att huvudmannen har för avsikt att utöka antalet ämnen (se kommentar till bedömningspunkt 3.1.2). I enlighet med detta bedömer Skolinspektionen att undervisningen i högre grad bör anpassas till varje elevs behov och förutsättningar.

1.5.2 Särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

1.5.3 Vid behov av särskilda stödåtgärder utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
I förordningen om fristående skolor avseende särskilt stöd och åtgärdsprogram fastställs att rektorn ska se till att behovet utreds om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska framgå vilka elevens behov är, hur behoven

ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Efter att ha tagit del av skolans upprättade åtgärdsprogram och individuella utvecklingsplaner kan Skolinspektionen konstatera att dessa olika dokument i skolans utformning inte utmärks av den särskilnad dem emellan som författningarna fastställer. Åtgärdsprogrammen är allmänt formulerade vad gäller "nuläge/behov" samt "åtgärder/metoder". Det finns ingen hänvisning till nationella utbildningsmål eller uppgift om hur åtgärderna ska följas upp. Det framgår heller inte av åtgärdsprogrammen om någon av de enskilda elevernas förutsättningar och behov utgör grund för att antalet ämnen reducerats till s.k. anpassad studiegång. Skolan har enligt rektorn och lärarna inte haft som rutin att dokumentera detta i åtgärdsprogrammen eller i annat dokument. Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att skolans åtgärdsprogram inte uppfyller förordningen krav. Skolinspektionen bedömer att åtgärdsprogrammen måste utvecklas så att det framgår vilka elevens behov är och hur de ska relateras till utbildningsmålen, hur behoven ska tillgodoses samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Se Skolverkets Allmänna råd och kommentarer för arbete med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25). Trots att samtliga elever har "anpassad studiegång" och enligt skolan har behov av särskilda stödåtgärder har inte alla elever ett åtgärdsprogram. Skolinspektionen bedömer att detta måste åtgärdas. Huvudmannens skola som har tillstånd för årskurserna 4-9 startar den 1 juli 2009. Trots detta har MBC skolan Älvsjö tagit emot fyra elever inom ramen för årskurserna 5-6. Huvudmannen hänvisar i detta fall till 10 kap skollagen 3 § om särskilda utbildningsformer. Enligt Skolinspektionen är det i sin ordning att en elev tas emot i enlighet med åberopad lagstiftning. Skolinspektionen vill dock betona att tillämpning av aktuell lagstiftning ska framgå av de avtal som upprättas med aktuell kommun. Av sådana avtal ska också framgå att 5 kap. 7 och 8 §§ grundskolförordningen uppfylls. Skolinspektionen vill också påpeka att det i exempelvis i ett åtgärdsprogram ska framgå att vårdnadshavarna har tillfrågats om en sådan placering.

2 Normer och värden

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i vardaglig handling samt skolans arbete för att ge eleverna en trygg miljö.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Bedömningspunkter

2.1.1 Skolan utgör en trygg miljö som är inriktad på lärande.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.2 Skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2.1.3 Skolan har upprättat en plan mot kränkande behandling i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever, som fortfarande gällde då skolan upprättade sin "likabehandlingsplan", skulle det finnas en likabehandlingsplan för varje verksamhet. Enligt en särskild förordning ska eleverna medverka vid planens upprättande, uppföljning och eventuella omarbetning. Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (2006 års lag) upphörde att gälla den 1 januari 2009. Därefter gäller i stället 14 a kap. skollagen och den nya diskrimineringslagen (2008:567). Detta innebär att skolorna från och med den 1 januari 2009 behöver iakttä två olika lagstiftningar för att garantera samma materiella skydd mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det finns inget som hindrar att skolan/verksamheten för samman de planer som ska upprättas till ett dokument. Det innebär således att kraven på årlig plan mot kränkande behandling och likabehandlingsplan i skolan/verksamheten kan uppfyllas i en och samma plan. MBC skolan Älvsjö använder sig av en likabehandlingsplan som är gemensam för huvudmannens samtliga skolor och som benämns "Likabehandlingsplan Magelungen". Planen är till sitt innehåll av övergripande karaktär och saknar angivelse om för vilket år den gäller. Även om väsentliga avsnitt i planen uppfyller de krav som enligt författningarna ställs på en sådan plan saknar den i andra delar aktualitet för MBC skolan Älvsjö. Av planen framgår vilka utvecklingsområden som "Magelungen" ska arbeta med. Det framgår däremot inte vilka konkreta åtgärder som MBC skolan Älvsjö, utifrån en kartläggning av den egna verksamhetens behov, ska arbeta med under läsåret 2008/09. Av Skolinspektionens samtal med elever framgår att eleverna inte varit delaktiga i arbetet med likabehandlingsplanen och att de inte känner till den. Vid de ansvariga inspektörernas muntliga återrapportering efter tillsynsbesöket upp gav rektorn att den skolgemensamma likabehandlingsplanen upprättats av honom. Skolinspektionen bedömer att huvudmannens likabehandlingsplan och arbetet med planen inte uppfyller författningarnas krav.

3 Ledning och kvalitetsarbete

Den regelbundna tillsynen granskar inom detta område rektors ansvarstagande för skolans målinriktning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Tillsynen behandlar också tillgång till utbildning samt resurser i form av personal liksom hur rektorn följer bestämmelserna för skolan.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Bedömningspunkter

3.1.1 Skolan tar emot elever enligt bestämmelserna, det vill säga skolan är öppen för alla och urvalet sker efter grunder som är förenliga med de allmänna målen och värdegrunden.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.2 Varje elev erbjuds ett sådant antal undervisningstimmar att det ger förutsättningar att nå målen i respektive ämne.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

I grundskoleförordningen fastställs att om en elev inte kan få utbildning som i rimlig grad är anpassad efter elevens situation och förutsättningar, får styrelsen efter att ha hört elevvårdskonferensen besluta om anpassad studiegång för eleven. Avvikelser får därmed göras från timplanen. Styrelsen ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning inom skolan. En bedömning ska göras avseende elevens behov och hur undervisningen behöver anpassas till omfattning och innehåll. Bedömningar ska löpande utvärderas för att garantera att eleven får sin rätt till utbildning tillgodosedd.

En fristående skola ska enligt skollagen ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan ger. En fristående grundskola kan, för att anpassa undervisningen för en enskild elev, efter utredning upprätta ett åtgärdsprogram. Det innebär att beslut måste fattas för varje enskild elev, att beslutet måste dokumenteras och kontinuerligt omprövas.

Huvudmannens grundskolor MBC skolan Södermalm och MBC skolan Älvsjö bedriver "anpassad studiegång" och har tillämpat det på så sätt att enbart ämnen svenska, engelska och matematik bedrivs för samtliga elever.

Som framgår av bedömningspunkt 1.5.3 framgår det inte av inte av åtgärdsprogrammen om någon av de enskilda elevernas förutsättningar och behov utgör grund för att antalet ämnen reducerats till s.k. anpassad studiegång.

För att en anpassad studiegång ska kunna göras utifrån den enskilde elevens förutsättningar och behov krävs att skolan anordnar undervisning i samtliga ämnen. Detta är även en förutsättning för att eleven ska kunna återgå till en undervisning som omfattar grundskolans samtliga ämnen. Denna förutsättning ges inte vid MBC skolan Älvsjö eftersom enbart ämnens svenska, engelska och matematik bedrivs.

Mot bakgrund av ovanstående bedömer Skolinspektionen att eleverna inte ges förutsättningar att nå de nationella målen i samtliga ämnen i årskurs 9. (

Behandlingsenheterna, som ligger i anslutning till skolorna, har en verksamhet som innehåller moment som benämns idrott, hemkunskap, musik och drama.

Huvudmannen och rektorn diskuterar nu hur denna verksamhet kan "omvandlas" till skolämnen. Huvudmannens tilltänkta lösning är att anlita lärare med utbildning avsedd för resp. ämne. Lärarens uppdrag ska utgöras av planering av moment och innehåll samt "prövning" av enskilda elevers kunskapsutveckling i aktuellt ämne. "Huvudmannen hänvisar vad gäller "prövningen" till grundskoleförfordningen 7 kap. 16 §. Själva "undervisningen" av aktuella ämnen ska ombesörjas av befintlig behandlingspersonal.

Skolinspektionen vill av denna anledning uppmärksamma huvudmannen på att lärare måste ansvara för och bedriva undervisningen. Lärare har också ansvar för att varje elev får möjlighet att visa sina kunskaper så att de kan bedömas utifrån de nationellt fastställda målen och betygskriterierna. Det finns dock inget som hindrar att behandlingspersonalen samtidigt deltar vid undervisningen.

3.1.3 Skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.4 Skolan anordnar undervisning i svenska som andraspråk i enlighet med författningarna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.1.5 Skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

14 (18)

3.1.6 Utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda en obetydlig kostnad för eleverna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2 Personalens utbildning

Bedömningspunkter

3.2.1 Skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.2.2 Rektorn har genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3 Rektorns ansvar

Bedömningspunkter

3.3.1 Rektorn håller sig förtrogen med det dagliga arbetet och tar som pedagogisk ledare det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.2 Rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.3.3 Lagen om registerkontroll av personal inom förskoleverksamhet, skola och skolbarnsomsorg iakttas.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.4 Kvalitetsarbete

Bedömningspunkter

3.4.1 Skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet, samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder för att förbättra måluppfyllelsen.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering
Enligt läroplanen måste skolans verksamhet utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Huvudmannen och rektorn beskriver MBC skolorna Älvsjö, Södermalm respektive Söder i flera avseenden som "en enda skola" som bedrivs enligt tre olika godkännanden. Skolorna Södermalm och Älvsjö i sin tur består av flera geografiskt spridda skolenheter. Detta grundläggande synsätt, med "en MBC skola" medför bland annat att alla lokala dokument som skolorna arbetar efter är gemensamma och att lärare från samtliga skolor från och med läsåret 2008/09 träffas vid veckokonferenser för att diskutera pedagogiska och andra för huvudmannens skolverksamhet gemensamma utvecklingsfrågor. Enligt rektorn och lärarna har, bland annat genom ovan nämnda konferenser, förutsättningar skapats för gemensamma diskussioner kring frågor av vikt för en kvalitativ utveckling av huvudmannens skolverksamhet. Även kvalitetsarbetet bedrivs som om det vore "en enda skola". Ett systematiskt kvalitetsarbete utifrån regelbunden utvärdering i förhållande till de nationella målen för utbildningen bedrivs dock, enligt rektorn, ännu inte vid skolan. Detta avspeglas även i skolans kvalitetsredovisning (se nedanstående bedömningspunkt). Skolinspektionen bedömer att skolans systematiska kvalitetsarbete bör förbättras.

3.4.2 Kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som uppfyller förordningens krav.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
	X

Motivering

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning ska varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Arbetet med kvalitetsredovisningen ska främja skolans kvalitetsarbete och därigenom bidra till att förverkliga utbildningarnas nationella mål. Enligt förordningen ska en skolas kvalitetsredovisning innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen ska även uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen redovisas.

Skolinspektionen har tagit del av skolans kvalitetsredovisning för år 2007. Även detta dokument återspeglar det i föregående bedömningspunkt beskrivna synsätt om att MBC skolorna utgör "en skola". Den granskade kvalitetsredovisningen kan närmast ses som en verksamhetsberättelse som beskriver den samlade skolverksamheten som huvudmannen bedrev under 2007. Bland annat beskrivs huvudmannens totala skolorganisation, förändringar i organisationen under året, skolans uppdrag, verksamhet och pedagogik samt personella resurser. Avslutningsvis anges förbättrings-/förändrings-/utvecklingsområden, varav flertalet av organisatoriskt slag med hänvisning till att verksamheten har omorganiserats eller utökats samt att ytterligare verksamheter planeras att starta de närmaste åren.

Måluppfyllelse i relation till de nationella utbildningsmålen framgår inte för vare sig MBC skolan Älvsjö eller MBC skolorna sammantaget. Inte heller redovisas resultaten av en uppföljning och utvärdering av den skolövergripande likabehandlingsplanen. Av Skolinspektionens samtal med lärare och elever framgår att ingendera gruppen varit delaktig i arbetet med kvalitetsredovisningen och lärarna uppfattar inte att den används aktivt i skolans kvalitetsarbete. Detta bekräftades av rektorn.

Skolinspektionen vill göra huvudmannen uppmärksam på att det i kvalitetsredovisningen för skolverksamheten i sin helhet måste framgå i vilken utsträckning de nationella målen uppnåtts i de olika skolorna, dvs. Södermalm, Söder och Älvsjö var för sig. Vidare behöver måluppfyllelsen analyseras och åtgärder för högre måluppfyllelse föreslås för de enskilda skolorna. Samma krav på separat redovisning föreligger för uppföljning och utvärdering av likabehandlingsplanen.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att skolans kvalitetsredovisning och arbetet med ta fram den inte uppfyller förordningens krav. Se Skolverkets allmänna råd och kommentarer för kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. (2006:18).

3.5 Huvudmannaskap och tillstånd

Bedömningspunkter

3.5.1 Skolan drivs av den huvudman som innehar tillståndet.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.5.2 Skolan bedriver huvuddelen av undervisningen med hjälp av lärare som är anställda av skolan.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.5.3 Utbildningen sker inom ramen för skolans tillstånd.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

3.6 Stabilitet

Bedömningspunkter

3.6.1 Skolan har ett stabilt elevunderlag.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

18 (18)

3.6.2 Skolan har en stabil ekonomi.

Styrdokumentens mål och krav uppfylls huvudsakligen	Åtgärder behövs
X	

2009-04-14 Stockholm

Eva Hederström

Carin Wolf